

Post eller propter: medisinsk fagspråk i endring

Professor dr. med. Magne Nylenna

Hva betyr disse begrepene?

- Venepunksjon
- Biopsi
- Profylakse
- Negativt prøvesvar
- Obstipasjon

Befolkningens kjennskap til medisinsk fagspråk

• Venepunksjon

- Blodprøvetaking 36 %

• Profylakse

- Forebygging 39 %

• Obstipasjon

- Forstoppelse 61 %

• Biopsi

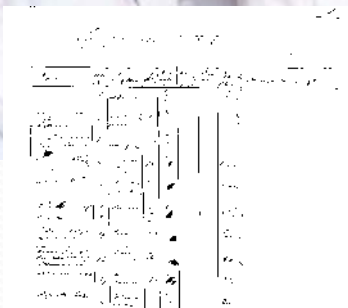
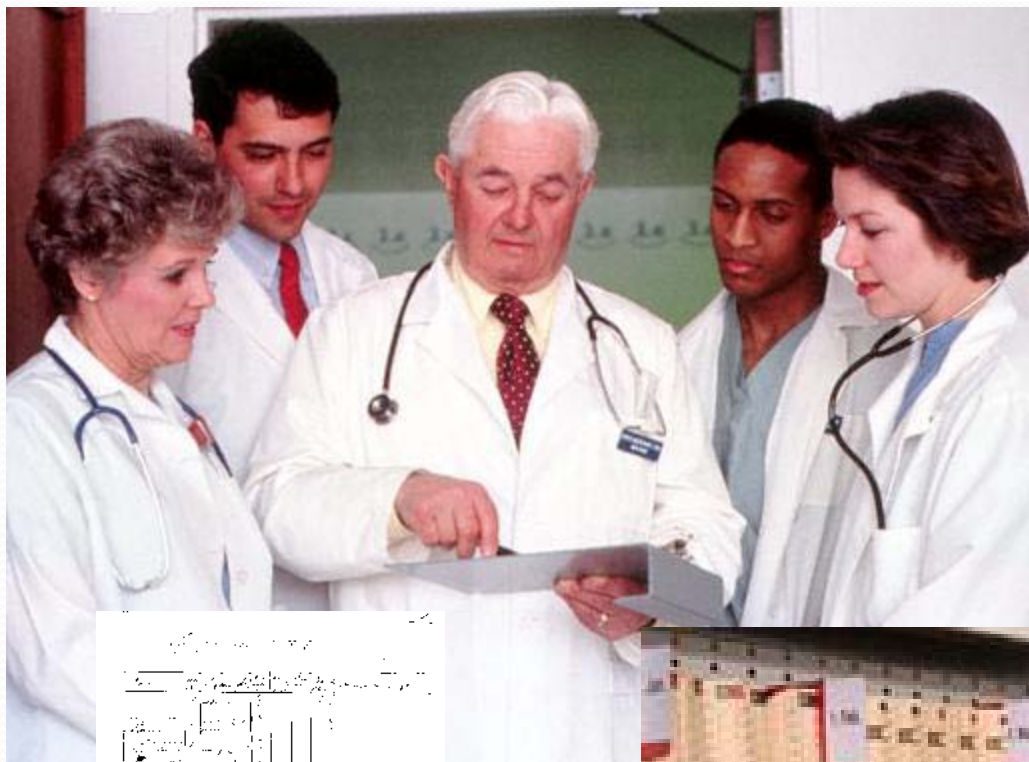
- Vevsprøve 77 %

• Negativt prøvesvar

- Resultat som ikke tyder på sykdom 80 %

Befolkningens kjennskap til medisinsk fagspråk

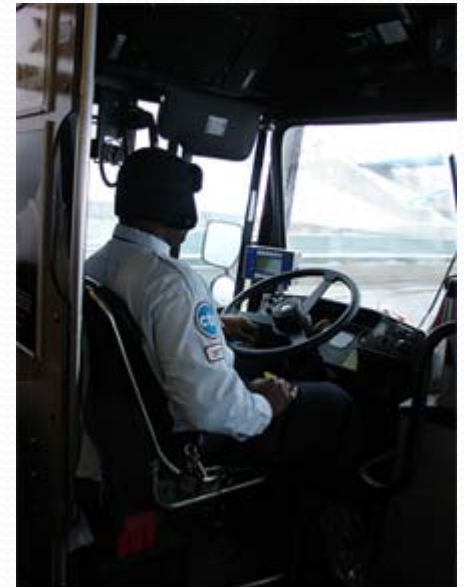
- De 1000 spurte visste gjennomsnittlig hva tre av fem begrep betydde
- Forståelsen økte med økende utdanning
- Kvinner skåret litt bedre enn menn
- De eldste (> 60 år) hadde størst problemer med å forstå begrepene
- Kjennskapen til medisinsk fagspråk er begrenset i befolkningen



Utredet her primo feb. og funnet en 2-karsykdom
for opr..
Den 3/3 ble pas. opr. med IMA-graft til LAD og
diagonalgren og RDP på RCA. Inngrepet vesentlig
(se opr-beskrivelse).
Det postoperative forløp har vært vesentlig uke



"55 år gammel mannlig bussjåfør m lette smerter i precordiet v anstr noen mnd. utviklet angina pectoris og innl i juli 2008. Coronar angiografi viste okklusjon av flere coronararterier m flg bypass operasjon. Post op arytmi, temporær pacemaker. Lett diabetes mellitus og hyperkolesterolemí, utredet for Müller-Harbitz' sykdom. Mars 2010 innl ø hj for brystsm. EKG påviste infarct i myokardiet. Trombolytisk beh gav symptomfrihet. Deretter stenting. Moderat hypertoni, BT 170/100. Med: ASA, Glucophage, Selo-Zok, Zocor". OBS compliance."



- **fagspråk**, språkform som er knyttet til et fag eller en spesialitet (i vid forstand) og er i bruk blant utøvere av faget. Fagspråket er særlig kjennetegnet ved innslag av et spesielt ordforråd. Hvis dette er knyttet til faget uansett hvem språkbrukeren er, utgjør det fagets terminologi. Hvis det atskiller seg fra vanlig (allmennspråklig) språkbruk bare ved å være et gruppespråk for utøverne eller spesialistene, er det en faglig sjargong. Et fag har både en terminologi og en fagsjargong, og grensen mellom dem er ikke skarp. I ordforrådet inngår vanligvis mange fremmedord, evt. allmennspråklige ord i en særbetydning.

Store Norske Leksikon



Vil norsk fagspråk forsvinne?

GJERT KRISTOFFERSEN - Professor

STERK KRITIKK blir rettet mot overgang fra norsk til engelsk som fagspråk ved våre høyere læresteder. Forskningsresultater kan publiseres på engelsk, mens formidling til almenheten og undervisning bør skje på norsk, mener artikkelforfatteren.

TRUSLENE MOT NORSK. Den 27. november la et utvalg oppnevnt av styret i Språkrådet og ledet av undertegnede fram et forslag til en norsk språkpolitikk, "Norsk i hundre", rettet mot de truslene norsk står overfor i en mer og mer globalisert verden. I en kronikk i Aftenposten 19.11. i år kritiserer professor Birgit Brock-Utne noen av forslagene våre knyttet til høyere utdanning og forskning. Før jeg svarer på kritikken, vil jeg understreke at "Norsk i hundre!" er et innspill bestilt av Språkrådet. Det blir derfor feil når Språkrådet gjøres til pryleggutt. Rett adresse for kritikken er inntil videre utvalget som er ansvarlig for dokumentet. Og vi tar naturligvis i mot kritikk både med glede og interesse. Språkvalg innenfor universiteter og høyskoler er ikke bare et akademisk spørsmål. I dag tar en stadig større del av ungdomskullene høyere utdanning. Om sektoren blir rent engelskspråklig, vil det kunne få alvorlige konsekvenser for resten av samfunnet. Da sender vi ut kandidater som i sin yrkesutøvelse er ute av stand til å formidle og bruke sine kunnskaper på norsk, og det vil i sin tur føre til et sterkt, kanskje fatalt press mot å gå over til engelsk også på andre felter i samfunnet. Kommer vi så langt, er det heller

Opprettet: 28.11.05 kl. 16:16 Publisert: 28.11.05 kl. 00:59

annonse

Noen trenger deg!



Plan
For og med barn

klukk her

Engelsk som fagspråk i Norge?

VERA SCHWACH SYNNØVE S. BRANDT - Forsker, Norsk institutt for studier av innovasjon, forskning og utdanning






TOSPRÅKLIGHET er blitt regelen i høyere utdanning, engelsk supplerer og erstatter noen ganger norsk. Dersom engelsk overtar stadig større områder av utdannelsen, blir det vanskelig å opprettholde norsk som et tilstrekkelig presist språklig verktøy.

TOSPRÅKLIGHET. Norge er et land med tradisjoner for bruk av fremmede språk i utdanning og forskning, samtidig utgjør høyere utdanning med 210 000 studenter et viktig domene for norsk språk. Vil blant annet internasjonalisering minske bruken av norsk og øke innslaget av engelsk? Er det grunn til bekymring på det norske språkets vegne?

Hyppig bruk.

Tospråkighet er regelen i høyere utdanning, engelsk supplerer og erstatter noen ganger norsk. Alle læresteder og fag bruker engelsk i ulik grad. Generelt introduseres engelsk på bachelornivå gjerne som pensumlitteratur, på masternivå anvendes engelsk hyppigere og på flere måter. Dette er noen av hovedresultatene i en pilotstudie fra Norsk institutt for studier av innovasjon, forskning og utdanning (NIFU STEP), som gir et bilde av situasjonen våren 2005. I studien undersøker vi når, hvordan og hvorfor engelsk brukes i fysikk, historie, informatikk, sykepleievitenskap og økonomi, til bachelor- og

Publisert: 21.09.05 kl. 23:38

Skriv ut  Tips en venn    

TIPS TLF: 02288 SMS/MMS: 2286
2286@aftenposten.no

annonse

Nokia X6



Kun kr **1,-**

Fri frakt!
Kjøp her



”Medicine was not only our life;
it was our second language”

Rob Tenery. M.D.
Dr Mayo's Boy. A century of American Medicine

Et maktspråk?



”Medisin er ikke et maktspråk”

- Leger er avhengige av god kommunikasjon for å lykkes
- Medisinere er aktive i opplysningsarbeid og popularisering
- Medisinere er blitt avkrevd forståelige forklaringer og framstillinger
- Medisinerne har aldri fått monopol på perspektivet i fagspråket sitt



Medisinsk fagsjargong

”Ø hjelp”

”Obs-posten”

”Ensenga på 501”

”Stans i mottaket”

”Previsitt på toposten”

”Bare negative prøvesvar”



age
ardi

Medisinsk poliklinikk
Laboratoriet
Venterom med pol
Venterom barn
Fluoridkabinett

Språket brukes ikke bare til å formidle informasjon, men også som et "verktøy" i diagnostikk, behandling og omsorg



tonsillitt



halsbetennelse

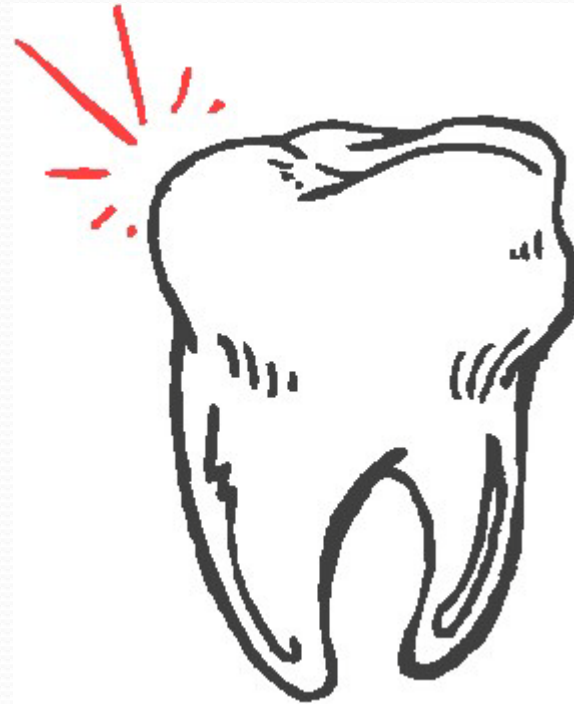


Ordnes helbredende kraft



Magisk formular mot tannverk

- Ratalibus +
- Ratalibu +
- Ratalib +
- Ratali +
- Ratal +
- Rata +
- Rat +
- Ra +
- R +





ALF OLSEN
lege
Blindernveien 263

Herr Hans Hansen

#

Rp.

Morphini chlorid. 0,01

Acid. acetylsalicyl. 0,3

Lactos. ad 0,5

M. f. pulv. d. in XXplo

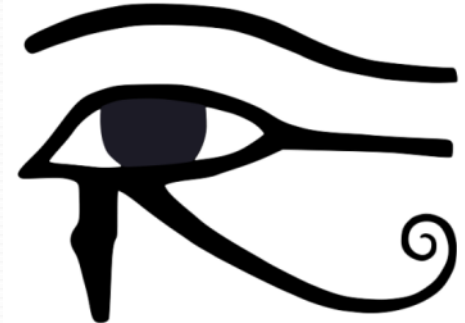
D. s. s. n.

1 pulv. mot smerter

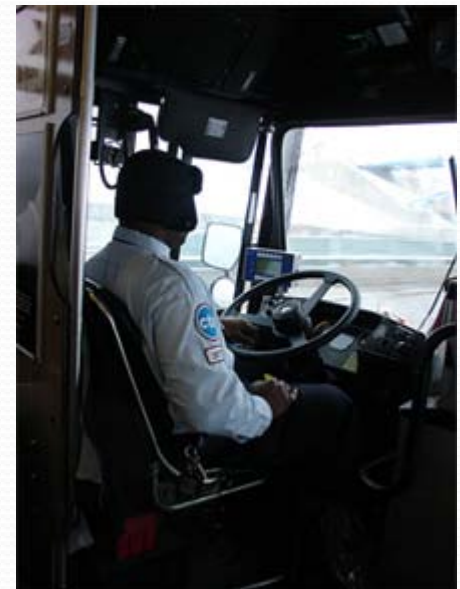
Reit I semel.

Oslo, 1.1.66

Alf Olsen



"55 år gammel mannlig bussjåfør m lette smerter i precordiet v anstr noen mnd . utviklet angina pectoris og innl i juli 2008. Coronar angiografi viste okklusjon av flere coronararterier m flg bypass operasjon. Post op arytmi, temporær pacemaker. Lett diabetes mellitus og hyperkolesterolemí, utredet for Müller-Harbitz' sykdom. Mars 2010 innl ø hj for brystsm. EKG påviste infarct i myokardiet. Trombolytisk beh gav symptomfrihet. Deretter stenting. Moderat hypertoni, BT 170/100. Med: ASA, Glucophage, Selo-Zok, Zocor. OBS compliance."



Medisinsk fagspråk er internasjonalt – akkurat som medisinen selv



TITLE: PC ACUTE CARE VISIT
DATE OF NOTE: FEB 04, 2000@11:18 ENTRY DATE: FEB 04, 2000@11:20
AUTHOR: EXP COSIGNER:
URGENCY: STATUS: COMPLETED

Chief Complaint: Patient notes 1 month history of blurred vision and frequent urination

HISTORY OF PRESENT ILLNESS:

DEMO, FATHER is a 44 year-old MALE who presents complaining of blurred vision for the past 1 month. He finds it is difficult for him to read clearly and is even effecting his driving. He also notes that he has been getting up to the bathroom frequently, esp. at night. He now routinely to urinate 3-4 times a night. He is not aware of any particular weight loss, but does feel thirsty much of the time.

PAST MEDICAL HISTORY:
Illnesses: Hypertension

Surgeries: None

Allergies: PENICILLINS

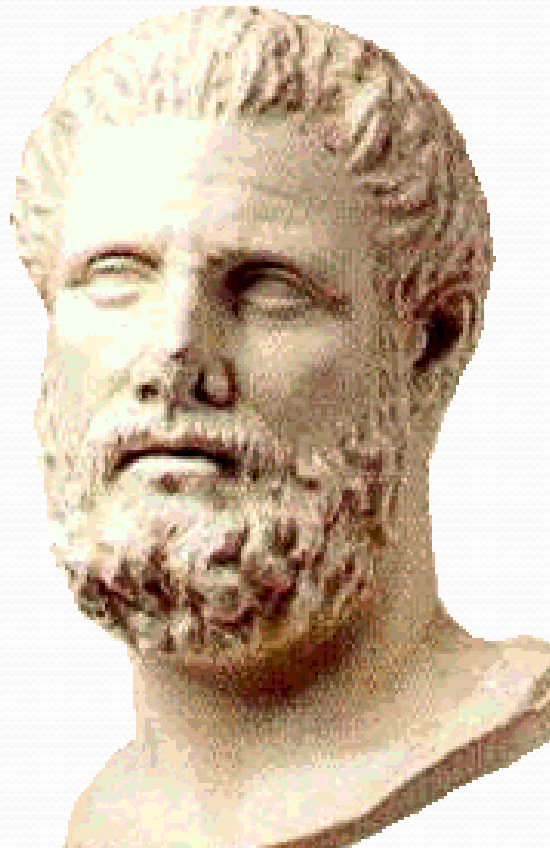
Medications:

1)	HYDROCHLOROTHIAZIDE 25MG TAB**	Qty: 45	ACTIVE
	for 90 days	Sig: TAKE ONE-HALF TABLET	Refills: 0
		MOUTH EVERY MORNING THE BLOOD PRESSURE	
2)	METOPROLOL 25MG XL TAB	Qty: 90 for 90	ACTIVE
	days	Sig: TAKE ONE TABLET MOUTH QDAY	Refills: 0
		FOR THE HEART	

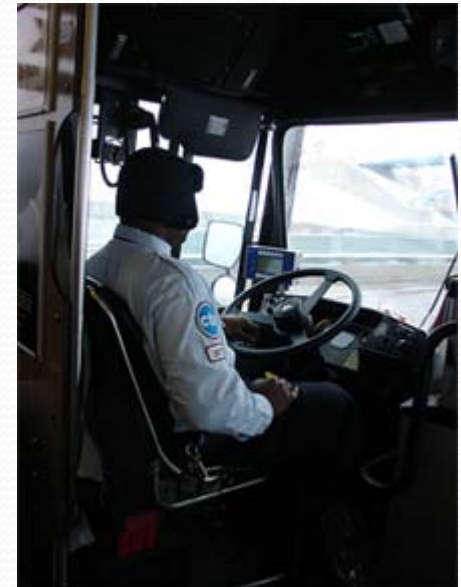
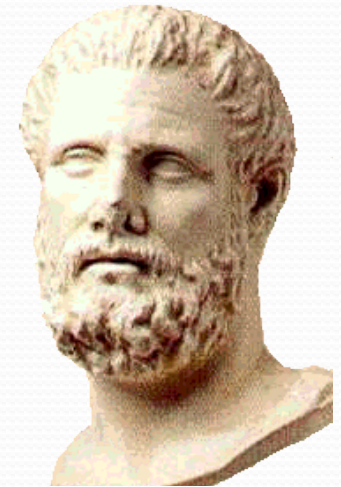
FAMILY HISTORY:
Diabetes Father, Sibling, Grandparent

A collection of medical forms. The most prominent is a 'Referral Form' with fields for patient information and a section for 'Physician's Request'. Below it is a 'Physical Examination Form' with a body diagram and checkboxes for various systems like 'HEENT', 'Chest', 'Abdomen', 'Genitourinary', 'Musculoskeletal', 'Neurological', 'Psychiatric', 'Skin', 'Vital Signs', and 'Other'. The forms are slightly overlapping and appear to be part of a medical record.

Hippokrates (ca 460 – ca 377 f.Kr.)



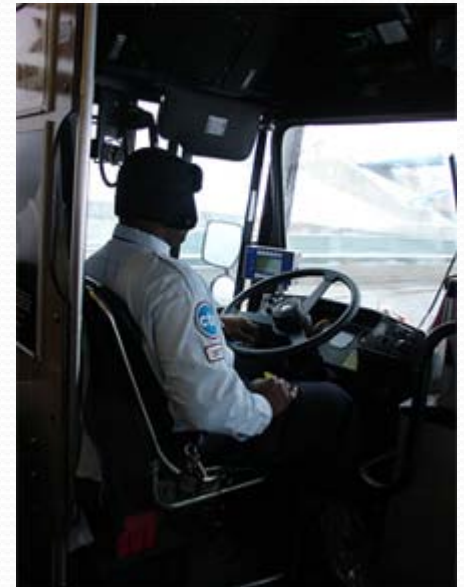
"55 år gammel mannlig bussjåfør med lette smerter i precordiet ved anstre noen minutter. Utviklet angina pectoris og innl i juli 2008. Coronar angiografi viste okklusjon av flere coronar arterier med flg bypass operasjon. Post op arytmi, temporær pacemaker. Lett diabetes mellitus og hyperkolesterolemí, utredet for Müller-Harbitz' sykdom. Mars 2010 innl ø hj for brystsm. EKG påviste infarct i myokardiet. Trombolytisk beh gav symptomfrihet. Deretter stenting. Moderat hypertoni, BT 170/100. Med: ASA, Glucophage, Selo-Zok, Zocor. OBS compliance."



Aulus Cornelius Celsus (ca 25 f.Kr – ca 50 e.Kr)



"55 år gammel mannlig bussjåfør m lette smerter i precordiet v anstr noen mnd. utviklet angina pectoris og innl i juli 2008. Coronar angiografi viste okklusjon av flere coronararterier m flg bypass operasjon. Post op arytmi, temporær pacemaker. Lett diabetes mellitus og hyperkolesterolemí, utredet for Müller-Harbitz' sykdom. Mars 2010 innl ø hj for brystsm. EKG påviste infarct i myokardiet. Trombolytisk beh gav symptomfrihet. Deretter stenting. Moderat hypertoni, BT 170/100. Med: ASA, Glucophage, Selo-Zok, Zocor. OBS compliance."



Angloamerikansk



"55 år gammel mannlig bussjåfør m lette smerter i precordiet v anstr noen mnd. utviklet angina pectoris og innl i juli 2008. Coronar angiografi viste okklusjon av flere coronararterier m flg bypass operasjon. Post op arytmi, temporær pacemaker. Lett diabetes mellitus og hyperkolesterolemí, utredet for Müller-Harbitz' sykdom. Mars 2010 innl ø hj for brystsm. EKG påviste infarct i myokardiet. Trombolytisk beh gav symptomfrihet. Deretter stenting. Moderat hypertoni, BT 170/100. Med: ASA, Glucophage, Selo-Zok, Zocor. OBS compliance."



Forkortinger

- aids
- hiv
- KOLS
- MS
- PCA
- PCB
- PCI
- PCN

TLC

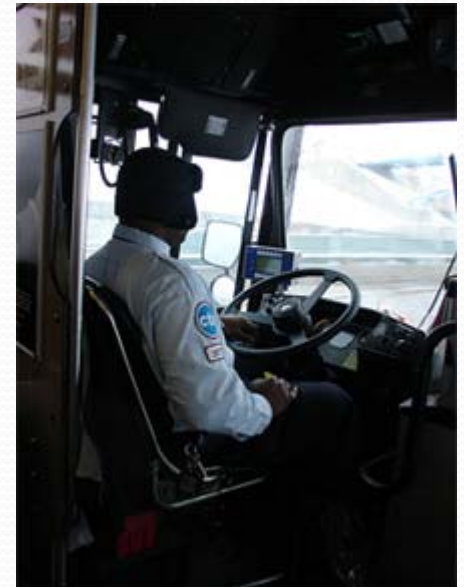
Medical Abbreviations

IAA - interrupted aortic arch
IABP - intra-aortic balloon pump
IAC - internal auditory canal
IASD - interatrial septal defect
IBD - irritable bowel disease
IBI - intermittent bladder irrigation
IBW - Ideal body weight
IC - intracutaneous
ICA - internal carotid artery
ICBG - iliac crest bone graft



capsular cataract extra...
sive coronary care unit
ational Classification of ...
llular fluid
mediate care facility
anial hemorrhage
thic cardiomyopathy

"55 år gml mannlig bussjåfør m lette smerter i precordiet v anstr noen mnd. utviklet angina pectoris og innl i juli 2008. Coronar angiografi viste okklusjon av flere coronararterier m flg bypass operasjon. Post op arytmí, temporær pacemaker. Lett diabetus mellitus og hyperkolesterolemí, utredet for Müller-Harbitz' sykdom. Mars 2010 innl ø hj for brystsm. EKG påviste infarct i myokardiet. Trombolytisk beh gav symptomfrihet. Deretter stenting. Moderat hypertoni, BT 170/100. Med: ASA, Glucophage, Selo-Zok, Zocor. OBS compliance."



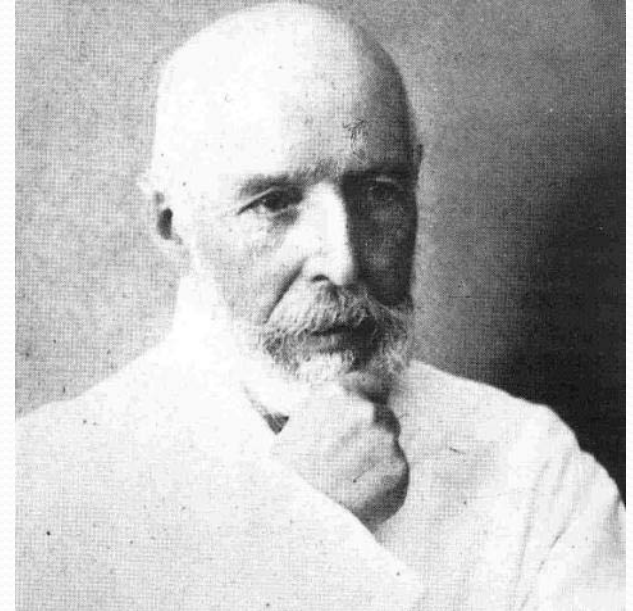
Eponymer – navn tatt fra egennavn



Downs syndrom

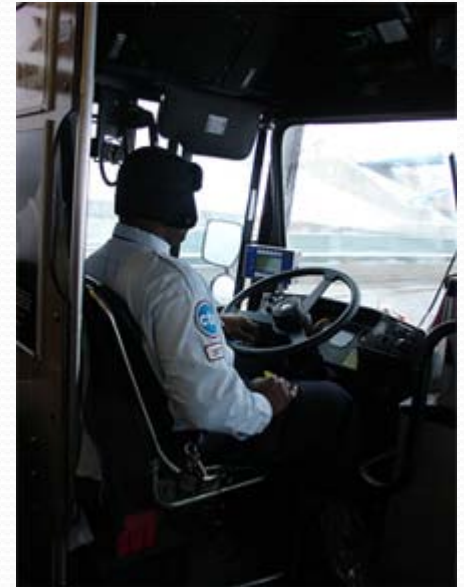


Parkinsons sykdom



Armauer Hansen

"55 år gammel mannlig bussjåfør m lette smerter i precordiet v anstr noen mnd . utviklet angina pectoris og innl i juli 2008. Coronar angiografi viste okklusjon av flere coronararterier m flg bypass operasjon. Post op arytmi, temporær pacemaker. Lett diabetes mellitus og hyperkolesterolemí, utredet for Müller-Harbitz' sykdom. Mars 2010 innl ø hj for brystsm. EKG påviste infarct i myokardiet. Trombolytisk beh gav symptomfrihet. Deretter stenting. Moderat hypertoni, BT 170/100. Med: ASA, Glucophage, Selo-Zok, Zocor. OBS compliance."

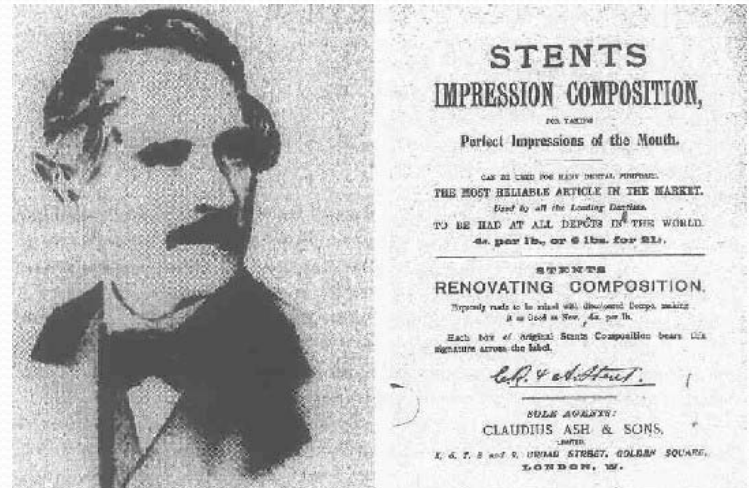




Carl Müller
(1886 – 1983)



Francis Harbitz
(1867 – 1950)



Charles R Stent
(1807 – 1885)



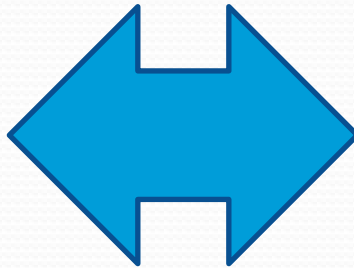
Både medisinen og medisinske termer invaderer hverdagslivet

- ”Det er som en epidemi. Mer smittsom enn forkjølelse. Mer langvarig enn kikhoste. Den spres via Dagsnytt 18. Symptomene er tre små ord som puttes inn i enhver sammenheng og gjør ellers kurante setninger om til meningsløst babbel”

*Kjetil B Alstadheim
Dagens Næringsliv*



Diabetes
Dialyse



Sukkersyke
Kunstig nyre



Diabetes
Dialyse



Cerebralt insult
Influensa H1N1



Sukkersyke
Kunstig nyre



Hjerneslag
Svineinfluensa

Diabetes
Dialyse

Sukkersyke
Kunstig nyre



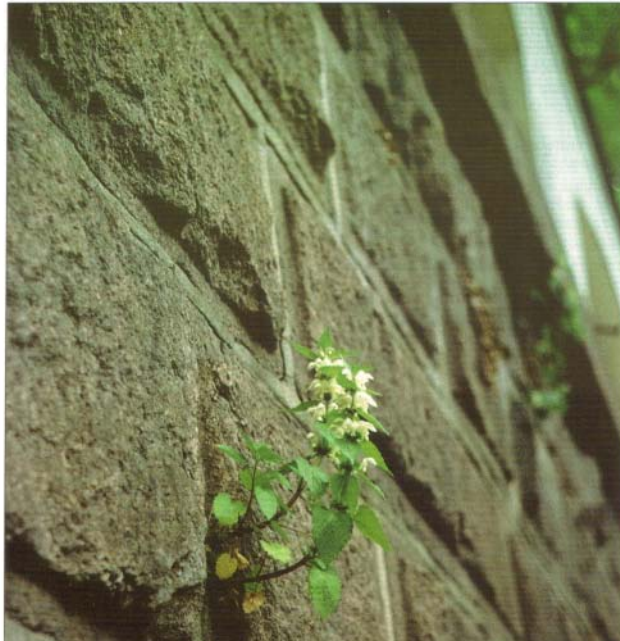
Cerebralt insult Hjerneslag
Influenza H1N1 Svineinfluensa

Diabetes Dialyse



Hjerneslag
Svineinfluensa

”Riket”



”Riksen”





Ola Nordmann (01.01.1950) 17. oktober 2010 20:03

1 Journal:

Utvalg:

Notat: Signerte, Usignerte
17.10.2010 19:55

Kontakttype:

Årsak:

17.10.2010 20:01

Brukt tid: 00:06

[Lag ordre](#)

[thm](#)

Anamnese

55 år gml mannlig bussjåfør m lette smerter i precordiet v anstrengelse noen mnd. Utviklet angina pectoris og innl i juli 2008. Coronar angiografi viste okklusjon av flere coronararterier m flg bypass operasjon. Post op arytmi, temporær pacemaker. Lett diabetes mellitus og hyperkolesterolemi, utredet for Müller-Harbitz' sykdom. Mars 2010 innl ø hj for brystsm.

Funn

EKG påviste infarct i myokardiet.

Tiltak

Trombolytisk beh gav symptomfrihet. Deretter stenting. Moderat hypertensjon, BT 170/100

Medikasjon

Med: ASA, Glucophage, Selo-Zok, Zocor. Obs. compliance.

150 år
Aftenposten.no

Allt innhold Nyheter Sport Meninger Økonomi
Sjakkspill Varden Politikk Vitne Oslo Særlige valg

annonse DRB-hov [Sjakkspill](#) [Sjakkspill](#) [Sjakkspill](#)



Festlegen Sven E. Hæverstad og Guri Eggen, som er inne til konsultasjon, synes det fungerer greit at pasientene kommer til legekontoret for å lese journalene. FOTO: ANETTE KARLSEN

Vil la alle sjekke egen journal på nett

I løpet av neste år kan norske pasienter kanskje logge seg inn og sjekke pasientjournalen sin på nett. Teknologirådet anbefaler at alle nordmenn bør få elektronisk tilgang til egen journal.

FREDAG 29. OKTOBER 2010 DAGENS NÆRINGSLIV

34 DEBATT debatt@dn.no

Når det i legejournalen står at pasienten har vært på ferie til ovariene, kan mye galt skje. Dårlige datasystemer i helsesektoren gir risiko for pasientskader, skriver professor **Dag Svanæs** og overlege **Arild Faxvaag**.

På ferie til ovariene

INNLEGG Helse



Arild Faxvaag Dag Svanæs



Helsebetydningen gjennomførte nylig et tilsyn med St. Olavs Hospital. I rapporten ble det pekt på problemer med et nytt system for automatisk tildeling av pasienter. Systemet har endret

Post eller propter

- Sannsynligvis en fornorsket kortform av ”post hoc ergo propter hoc” som betyr ”etter dette, derfor på grunn av dette”
- Brukes om situasjoner der en hendelse følger på en annen og vi ikke vet om det er en årsakssammenheng
- Kan oversettes med ”enten dette er grunnen eller ikke”
- Eksempel: En pasient med en uklar tilstand som får et antibiotikum og blir bedre. Da sier vi: ”Pasienten ble bedre – post eller propter”

Medisinsk språk i endring

Endringene

- Mindre avstand mellom fagspråk og folkespråk?
- Lettere å forstå for folk flest?
- Mer engelsk
- Fortsatt internasjonalt
- Fortsatt forkortinger
- Færre eponymer

Medisinsk språk i endring

Endringene

- Mindre avstand mellom fagspråk og folkespråk?
- Lettere å forstå for folk flest?
- Mer engelsk
- Fortsatt internasjonalt
- Fortsatt forkortinger
- Færre eponymer

Mulige årsaker

- Mindre avstand mellom fag og folk?
- Høyere utdanningsnivå i befolkningen
- Større allmenn åpenhet i samfunnet
- Moderne informasjonsteknologi
- Formelle innsynsrettigheter

Medisinsk språk endrer seg – post eller propter

